

V Bruseli 15. marca 2024
(OR. en)

7753/24

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0373(COD)**

ENV 299
MI 302
IND 155
CONSOM 108
COMPET 323
MARE 7
PECHE 114
RECH 125
SAN 164
ENT 65
ECOFIN 309
CODEC 804

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Rada
Č. dok. Kom.:	14248/23 + ADD 1 - COM(2023) 645 final
Predmet:	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní úniku plastového granulátu s cieľom znížiť znečistenie mikroplastmi – diskusia o smerovaní

1. Komisia 16. októbra 2023 predložila návrh nariadenia o predchádzaní úniku plastového granulátu s cieľom znížiť znečistenie mikroplastmi¹, ktoré sú jedným z hlavných zdrojov neúmyselného znečistenia mikroplastmi.

¹ 14248/23 + ADD 1 – COM(2023) 645 final.

2. Komisia predložila svoj legislatívny návrh a sprievodné posúdenie vplyvu pracovnej skupine pre životné prostredie 14. februára 2024. Po prvých reakciách členských štátov predsedníctvo požiadalo delegácie, aby predložili ďalšie pripomienky s cieľom usmerniť prácu na spise. Na uľahčenie ďalšieho pokroku v tomto spise si však politické usmernenia Rady vyžadujú tri otázky.
 3. S cieľom usmerniť diskusiu na nadchádzajúcom zasadnutí Rady (životné prostredie) 25. marca 2024 vypracovalo predsedníctvo podkladový dokument a otázky pre ministrov uvedené v prílohe k tejto poznámke.
-

Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o predchádzaní úniku plastového granulátu s cieľom znížiť znečistenie mikroplastmi

– podkladový dokument predsedníctva s otázkami pre ministrov –

V stratégii EÚ pre plasty v obehovom hospodárstve z roku 2018 sa uznávajú riziká pre životné prostredie a potenciálne riziká pre ľudské zdravie, ktoré predstavujú mikroplasty, a presadzujú sa inovatívne riešenia zamerané na rôzne zdroje znečistenia mikroplastmi. Skupina hlavných vedeckých poradcov Komisie v roku 2019 uznala tiež potenciálne riziká, ktoré predstavuje znečisťovanie mikroplastmi, a podporila prijatie preventívnych opatrení. V akčnom pláne pre obehové hospodárstvo z roku 2020 sa Komisia zaviazala riešiť prítomnosť mikroplastov v životnom prostredí obmedzením zámerne pridávaných mikroplastov do výrobkov a riešením neúmyselného uvoľňovania mikroplastov. Komisia vo svojom akčnom pláne nulového znečistenia z roku 2021 navrhla, aby EÚ do roku 2030 znížila (úmyselné aj neúmyselné) uvoľňovanie mikroplastov do životného prostredia o 30 %.

Komisia 25. septembra 2023 prijala nariadenie, ktorým sa obmedzuje zámerne pridávanie mikroplastov do výrobkov¹. Komisia 16. októbra 2023 predložila návrh nariadenia o predchádzaní úniku plastového granulátu do životného prostredia. Úniky plastového granulátu sú hlavným zdrojom neúmyselného znečistenia mikroplastmi.

Plastový granulát je priemyselnou surovinou používanou na výrobu všetkých plastov. Plastové priemyselné suroviny majú rôzne formy vrátane peliet, vločiek, práškov a tekutých foriem, ktoré sa spoločne označujú ako „predprodukčný plastový granulát“. V návrhu sa používa zastrešujúci pojem „granulát“. Súčasný postup manipulácie vedú k úniku vo všetkých fázach dodávateľského reťazca, najmä pri výrobe, spracúvaní (primárneho či recyklovaného granulátu), preprave a ďalších logistických operáciách, recyklácii a činnostiach odpadového hospodárstva. Keď sa plastový granulát dostane do životného prostredia, už je takmer nemožné ho zachytiť. Okrem toho sa plastový granulát ľahko šíri do veľkých vzdialeností vetrom a vodnými tokmi.

¹ C(2023) 6419 final.

Únik plastového granulátu má nepriaznivé účinky na životné prostredie, klímu, potenciálne na ľudské zdravie a hospodárstvo (napr. rybolov, poľnohospodárstvo, cestovný ruch). Podľa odhadov za rok 2019 do životného prostredia v EÚ uniklo 52 140 až 184 290 ton granulátu. Zodpovedá to 2 100 až 7 300 kamiónom plným granulátu za rok. Únik plastového granulátu do životného prostredia je tretím najvýznamnejším zdrojom všetkého neúmyselného uvoľňovania mikroplastov.

Očakáva sa, že návrhom sa zníži únik granulátu až o 74 %. Okrem zníženia únikov plastového granulátu, a tým aj ich nepriaznivých účinkov, sa očakáva, že spoločné celoeurópske opatrenia pomôžu vytvoriť rovnaké podmienky pre prevádzkovateľov v celej EÚ.

V návrhu sa predpokladajú opatrenia, ktoré majú vykonávať hospodárske subjekty v celom dodávateľskom reťazci, ako aj systém podávania správ a dodržiavania súladu:

Opatrenia, ktoré majú vykonať prevádzkovatelia

Úniky plastového granulátu sú do veľkej miery spôsobené nedostatočnou informovanosťou a nedostatočnými postupmi pri manipulácii, a preto ich možno vo veľkej miere zmierniť rýchlymi opatreniami. Komisia navrhuje zabezpečiť, aby všetky hospodárske subjekty, ktoré v EÚ manipulujú s granulátom v množstve viac ako päť ton ročne, a všetci dopravcovia z EÚ aj mimo EÚ, ktorí prepravujú plastový granulát v EÚ, prijali potrebné opatrenia v tomto poradí priorit: prevencia s cieľom predísť uvoľneniu granulátu, zamedzenie šírenia uvoľneného granulátu, aby sa zabezpečilo, že neznečisťuje životné prostredie, a ako posledná možnosť čistenie po uvoľnení alebo úniku. Opatrenia sú uvedené v prílohách I a III k návrhu. Niektorí priekopníci už tieto opatrenia zaviedli. Príslušné vnútroštátne orgány sú oprávnené požadovať vykonanie dodatočných alebo odlišných opatrení.

Systém podávania správ a dodržiavania súladu

Príslušné vnútroštátne orgány zohrávajú ústrednú úlohu v systéme dodržiavania súladu, keďže sa od nich vyžaduje, aby vykonávali environmentálne inšpekcie a iné opatrenia zamerané na overovanie na základe prístupu založeného na riziku. Okrem toho, aby sa pomohlo príslušným vnútroštátnym orgánom pri overovaní súladu, musia väčšie hospodárske subjekty získať certifikát o súlade vydaný nezávislou treťou stranou. V záujme zníženia zaťaženia menších prevádzkovateľov sa od nich certifikácia treťou stranou neočakáva, namiesto toho však musia predložiť vlastné vyhlásenie potvrdzujúce zhodu. Certifikáty aj vlastné vyhlásenia by sa mali oznamovať príslušným orgánom. Okrem toho sa plánuje harmonizovaná metodika na odhad úniku plastového granulátu.

Námorná doprava

Návrh sa nevzťahuje na úniky vyplývajúce z námornej prepravy plastového granulátu. Hoci náhodné úniky pri námornej preprave nie sú časté, ako ukázali nedávne havárie týkajúce sa granulátu na španielskom a francúzskom pobreží, majú náhle a významné negatívne vplyvy na miestne ekosystémy a postihnuté komunity. V rámci Medzinárodnej námornej organizácie (IMO) prebiehajú diskusie o znížení environmentálnych rizík spojených s prepravou plastového granulátu prostredníctvom dobrovoľných a povinných opatrení, pokiaľ ide o tri aspekty: informácie o doprave, kvalitné balenie a bezpečné uloženie. Očakáva sa však, že diskusie v IMO nepovedú v krátkom čase k povinným opatreniam.

Otázky pre ministrov

- 1. Považujete navrhované opatrenia za primerané vzhľadom na ciele, ktoré má návrh dosiahnuť?*
- 2. Ako hodnotíte návrh z hľadiska zodpovednosti pridelenej rôznym verejným a súkromným subjektom vrátane kontroly súladu?*
- 3. Mali by sa vzhľadom na stav diskusií v IMO opatrenia týkajúce sa námornej dopravy zahrnúť aj do navrhovaného nariadenia?*